

Ілійчук Л.В. Ступеневість вищої освіти як важлива умова професійної підготовки педагогічних працівників. Освітній простір. Глобальні, регіональні і інформаційні аспекти: науково-методичний журнал. Чернівці, 2011. С. 56-58.

Ілійчук Любомира Василівна

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедра теорії та методики початкової освіти

**СТУПЕНЕВІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ**

Освіта – основа розвитку особистості, суспільства, нації та держави, запорука майбутнього України. Вона є визначальним чинником політичної, соціально-економічної, культурної та наукової життєдіяльності суспільства, а також стратегічним ресурсом поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету і конкурентоспроможності держави на міжнародній арені [4].

Право на освіту є одним із прав людини, а вища освіта, яка служить ключовим фактором розширення і розвитку знань, являє собою винятково цінне культурне і наукове надбання як для кожної людини, так і для суспільства. Вона відіграє життєво важливу роль у зміцненні миру, взаєморозумінні, терпимості й у створенні взаємної довіри між народами і країнами [2, с.10].

Освіта України достатньо сформована, усталена, функціонально повна система, яка дає можливість людині отримати освіту і професійну підготовку до активної практичної діяльності за її бажаннями та здібностями. Серед її основних стратегічних цілей визначальними є підготовка висококваліфікованих випускників, здатних задовольнити потреби всіх галузей людської діяльності; створення, нагромадження й поширення знань методом досліджень; розкриття, збереження й підтримання культурного плюралізму та різноманіття; розширення можливостей для здобуття вищої освіти протягом усього життя;

розвиток й поліпшення освіти на всіх рівнях; захист і розвиток суспільства через підготовку молодих людей у дусі цінностей як основних складових прав і обов'язків громадянина у демократичному суспільстві [3, с.123].

Сьогодні зростає розуміння все більшої частини політичного й академічного світу в потребі встановлення якісно тісних зв'язків у цілій Європі, яка розвивається, у формуванні й зміцненні її інтелектуального, культурного, соціального й науково-технологічного потенціалу [1, с.25]. Тому одним із важливих положень Болонського процесу є орієнтація вищих навчальних закладів на кінцевий результат: знання й уміння випускників повинні бути застосовані і практично використані на користь усієї Європи [1, с.4]. Важливим у даному напрямі є запровадження ступеневої вищої освіти, що стало значним кроком у реформуванні освіти України з урахуванням входження її в ринкові відносини, у демократизації суспільства та світових тенденцій підвищення мобільності студентів і викладачів, глобалізації ринку праці [3, с.368].

В Україні законодавчо визначено багаторівневу (ступеневу) структуру вищої освіти. Ця багатоступеневість передбачає освітньо-кваліфікаційні рівні молодшого спеціаліста (неповна вища освіта), бакалавра (базова вища освіта) та спеціаліста, магістра (повна вища освіта). Уже практично впроваджено систему ступенів бакалавр-магістр, яка найбільше наближена до європейської системи за обсягом і термінами навчання, якістю знань і умінь фахівців. Тривалість навчання в бакалавраті, який являє собою перший цикл вищої освіти академічної спрямованості, – чотири роки на базі 11-річної шкільної освіти. Після отримання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра у випускника три шляхи: працевлаштуватися і продовжити свою практичну діяльність у народному господарстві; продовжити навчання за програмою спеціаліста; продовжити навчання за програмою магістра. Навчання за програмою спеціаліста здійснюється впродовж 1-1,5 року. Випускнику присвоюють освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, основною метою якого є надання фахівцю практичних професійних навичок, потрібних для безпосередньої діяльності в межах тієї чи іншої конкретної професії. Програми спеціаліста

забезпечують підготовку, що дозволяє без істотного додаткового навчання виконувати професійні обов'язки у виробничій, адміністративно-управлінській, прикладній, науково-дослідній діяльності й інших сферах. Фундаментальну підготовку включають у програму спеціальності в обсязі, необхідному і достатньому для вирішення завдань, пов'язаних із професійною діяльністю. Магістратура впродовж 1-2 років навчання до широкої фундаментальної підготовки бакалаврату додає поглиблену підготовку в певній проблемній галузі та методологію дослідницької діяльності. Цей вид підготовки переважно забезпечує підготовку кадрів для науки та педагогічної діяльності [3, с.371].

Ступеневість вищої освіти сприяє створенню загальної системи освіти, націленої на поліпшення її зовнішнього визнання, полегшення мобільності студентів, а також на розширення можливостей їх працевлаштування [1, с.8]. У свою чергу держава забезпечує широкий і відкритий доступ громадян до бакалаврського та магістерського рівнів освіти для власного розвитку та можливості продовжувати освіту протягом усього життя, сьогоденних та довгострокових потреб суспільства [2, с.39]; виховання особистості, яка усвідомлює свою належність до українського народу, сучасної європейської цивілізації, орієнтується в реаліях і перспективах соціокультурної динаміки, підготовлена до життя і праці у світі, що змінюється; підготовку кваліфікованих кадрів, здатних до творчої праці, професійного розвитку, освоєння та впровадження наукоємних та інформаційних технологій, конкурентоспроможних на ринку праці; моніторинг освітнього процесу, зростання якості освітніх послуг; наступність і безперервність освіти; створення умов для ефективної професійної діяльності педагогічних, науково-педагогічних працівників відповідно до їх ролі у суспільстві [4].

Література

1. Болонський процес у фактах і документах / Упорядники: Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабин І.І. – Тернопіль: Вид-во “Економічна думка” ТАНГ, 2003. – 60с.
2. Болонський процес: Документи / Укладачі: З.І.Тимошенко, А.М.Грехов,

Ю.А.Гапон, Ю.І.Палеха. – К.: Вид-во Європейського ун-ту, 2004. – 169с.

3. Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України / М.З.Згуровський. – К.: НТУУ “КПІ”, 2006. – 544с.

4. Національна доктрина розвитку освіти України. – К., 2002. – 24с.